

FACTSHEET FINANCIËLE REGELINGEN

Deze factsheet geeft inzicht in welke financiële regelingen er beschikbaar zijn voor ontheemden uit Oekraïne. Een ontheemde uit Oekraïne heeft recht op zorg. Hiervoor zijn regelingen gemaakt. In de leeswijzer wordt kort beschreven welke regelingen er zijn. Ook kun je hier terugvinden hoe de zorg wordt vergoed en waar de zorg uit bestaat.

1. <u>Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO)</u>	2
De Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO) vergoedt de reguliere zorgkosten voor ontheemden uit Oekraïne. De RMO dekt verschillende soorten vergoedingen van zorg.	
1.1 <u>Langdurige zorg</u>	2
Langdurige zorg is zware, intensieve zorg voor mensen die langdurig ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld door een psychische aandoening, handicap of chronische ziekte. Het gaat hier om 24-uurszorg. Voor Oekraïense ontheemden is dit onderdeel van de RMO.	
2. <u>Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein</u>	2
De meerkostenregeling compenseert (zorg)kosten voor ontheemden uit Oekraïne, die worden gemaakt vanuit de Wmo, jeugdzorg, jeuggezondheidszorg, prenatale huisbezoeken en een deel van het Rijksvaccinatieprogramma.	
2.1 <u>Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)</u>	2
De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) biedt ondersteuning aan mensen die niet zelfredzaam zijn en extra zorg nodig hebben.	
2.2 <u>Zorg voor minderjarigen uit Oekraïne</u>	3
Alle jeugdigen die in Nederland verblijven (ook jeugdige ontheemden uit Oekraïne) hebben recht op jeugdhulp. Hier zijn verschillende regelingen voor. De gemeente is verantwoordelijk voor het financieren van deze zorg.	
3. <u>Vergoedingen inzet tolk</u>	4
Indien mogelijk raden wij (zorg)professionals aan om zo veel mogelijk een Oekraïense tolk in te zetten voor het voeren van gesprekken. Er is een aantal opties voor het inzetten van een tolk. Zorgprofessionals kunnen kostenloos gebruik maken van een tolk.	
4. <u>Vergoedingen taalcursussen en onderwijs</u>	5
Er zijn verschillende manieren waarop een ontheemde aanspraak kan maken op Nederlandse les en/of het volgen van een cursus.	
5. <u>Bekostigingsregeling opvang ontheemden uit Oekraïne</u>	5
De Bekostigingsregeling opvang ontheemden uit Oekraïne (BooO) is een regeling waarmee gemeenten worden gefinancierd per gerealiseerde opvangplek per dag. Deze regeling kan, naast de fysieke opvang, ook ingezet worden voor time-outlocaties, opleidingen van personeel en interventies voor bewoners.	
Bijlage 1 <u>Zorgkosten voor ontheemden uit Oekraïne zonder BSN</u>	7
Als een ontheemde uit Oekraïne geen burgerservicenummer (BSN) heeft, moet de zorg die zij krijgen via een andere manier gedeclareerd worden. Hier staat verdere uitleg over hoe je dit kan doen.	

1. Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO)

De Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO) is er voor alle in de Basisregistratie Personen (BRP) geregistreerde ontheemden uit Oekraïne die zorg nodig hebben. Wanneer een ontheemde in Nederland komt en is geregistreerd, is die gelijk verzekerd voor zorg vanuit de RMO. Het gaat hier om zorg uit het basispakket, dat onder andere bestaat uit een bezoek aan de huisarts en het ziekenhuis, medicijnen, bloedonderzoek en de geestelijke gezondheidszorg, zowel de basis-ggz als de specialistische-ggz. Ook langdurige zorg wordt vergoed vanuit de RMO. Naast de zorg uit het basispakket wordt ook bepaalde zorg buiten het basispakket (beperkt) vergoed, zoals mondzorg bij acute pijnklachten (tot € 250,-), anticonceptie en abortuszorg. Ook langdurige zorg wordt vergoed vanuit de RMO. Er geldt geen eigen risico of eigen bijdrage voor de RMO.

Voor gemeenten is er een [brochure vergoeding medische zorg](#) beschikbaar. Voor zorgprofessionals is er een [factsheet zorgkosten vluchtelingen](#) beschikbaar.

Vanwege de taalbarrière is het soms handig om een tolk in te schakelen voor gesprekken tussen patiënt en zorgverlener. Het Rijk vergoedt de kosten van een tolk die wordt ingezet bij het verlenen van zorg. (Dat gebeurt niet uit de RMO. Zie hoofdstuk vergoeding tolk.)

Langdurige zorg

Langdurige zorg is zware, intensieve zorg voor mensen die langdurig ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld door een psychische aandoening, handicap of chronische ziekte. In de RMO wordt deze zorg vergoed voor Oekraïense ontheemden. De aanspraken zijn vergelijkbaar met de aanspraken die voor Nederlanders onder de Wet langdurige zorg (Wlz) gelden. Wat afwijkt is de indicatiesystematiek. Voor extramurale langdurige zorg onder de RMO volstaat een verwijzing van de huisarts, voor intramurale langdurige zorg onder de RMO is een indicatie nodig. Die kan worden aangevraagd bij Bender. Bij een positief advies van Bender verstrekt zorgverzekeraar DSW een indicatiebesluit. De indicatie geldt als machtiging voor de RMO, zodat intramurale langdurige zorg voor de vluchteling vergoed kan worden. Er geldt geen eigen bijdrage. (Zie hier het [overzicht vergoedingen RMO](#).)

2. Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein

Gemeenten zijn ook voor Oekraïense ontheemden verantwoordelijk voor het verlenen van zorg in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet, het basistakenpakket van de Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek. Aangezien de groep Oekraïense ontheemden in Nederland groot is, verstrekt het Rijk sinds 2022 jaarlijks een compensatie voor de extra kosten die gemeenten maken. Dit is dus een aanvulling op de middelen die gemeenten vanuit het gemeentefonds ontvangen voor de zorgkosten voor de Nederlandse doelgroep. Deze compensatie wordt over de gemeenten verdeeld aan de hand van het aantal geregistreerde ontheemden per gemeente. De compensatie voor 2023 wordt uitgekeerd met de decembercirculaire. Hieronder staat verder hoe dit werkt voor de Wmo en de zorg voor minderjarigen uit Oekraïne.

2.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en biedt ondersteuning op vlakken waarin mensen niet zelfredzaam zijn. Voor ontheemden uit Oekraïne betekent dit dat zij aanvullende zorg kunnen ontvangen in de gemeentelijke of particuliere opvang. Welke ondersteuning iemand krijgt is per gemeente verschillend. Voor iedereen die extra ondersteuning nodig heeft zijn er algemene voorzieningen beschikbaar. Indien deze ondersteuning niet voldoende is kan iemand aanspraak maken op een maatwerkvoorziening.

Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen zijn beschikbaar voor iedereen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze bestaan onder andere uit:

1. boodschappendienst;
2. advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling;
3. een ontmoetingsruimte voor mensen die eenzaam zijn;
4. maaltijdverzorging (ook wel warmemaaltijdvoorziening of tafeltje-dekje genoemd);
5. maatschappelijke opvang (bijvoorbeeld daklozenopvang);
6. hulp aan buurthuizen en verenigingen.

Gemeenten zijn verantwoordelijk om deze zorg op reguliere wijze in te zetten met gecontracteerde aanbieders. Zij betalen de zorg die zij verleent vanuit de Wmo. Zoals hierboven benoemd ontvangen zij hiervoor een bijdrage vanuit het Rijk.

Maatwerkvoorzieningen

Als de algemene voorzieningen niet genoeg ondersteuning bieden, kan er een maatwerkvoorziening worden aangevraagd. Locatiemanagers, opvangmedewerkers of andere betrokkenen kunnen voor de ontheemde uit Oekraïne een verzoek indienen tot een maatwerkvoorziening bij de gemeente. De gemeente onderzoekt de persoonlijke situatie en bepaalt of zij deze voorziening toekent. Indien het een spoedgeval betreft, moet de gemeente binnen 48 uur hulp bieden. De gemeente regelt dan een tijdelijke maatwerkvoorziening zoals (extra) huishoudelijke hulp, begeleiding thuis of opvang elders. Welke zorg er onder de Wmo valt verschilt per gemeente. Gemeenten hebben de mogelijkheid dit zelf in te richten. Voor advies over een persoonlijke situatie kun je het beste contact opnemen met je desbetreffende gemeente. Maatwerkvoorzieningen kunnen bestaan uit:

1. vervoersvoorziening, waaronder vervoer in de regio voor mensen die slecht ter been zijn en niet met het openbaar vervoer kunnen reizen;
2. individuele begeleiding;
3. dagbesteding op maat;
4. aanpassingen in de woning (bijvoorbeeld een traplift of een verhoogd toilet). Bekijk meer voorbeelden van woningaanpassingen;
5. rolstoel (iemand krijgt alleen een rolstoel via de Wmo als hij of zij deze voor langere tijd nodig heeft. Voor hulpmiddelen voor tijdelijk gebruik kun je contact opnemen met de thuiszorgwinkel, het thuiszorguitleenmagazijn of de zorgverzekeraar.);
6. ondersteuning van mantelzorgers;
7. huishoudelijke hulp (zoals hulp bij het opruimen, schoonmaken en ramen zemen);
8. maatschappelijke opvang (bijvoorbeeld blijf-van-mijn-lijfhuizen en daklozenopvang).

Zie [de website](#) van de rijksoverheid voor meer informatie over de Wmo.

2.2 Zorg voor minderjarigen uit Oekraïne

De zorg voor minderjarige ontheemden uit Oekraïne (onder de 18 jaar) is anders geregeld dan de zorg voor meerderjarigen, die via de RMO gaat. Alle jeugdigen die in Nederland verblijven, ongeacht hun verblijfstatus, hebben recht op jeugdzorg vanuit de jeugdwet. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inrichten van de jeugdzorg. Daarmee zijn zij verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp, kinderbescherming en jeugdreclassering aan Oekraïense vluchtelingen als dat nodig is.

Jeugdzorg

Jeugdhulp, jeugdbescherming en de jeugdreclassering valt sinds de decentralisatie onder de verzamelnaam: Jeugdzorg. Minderjarige ontheemden uit Oekraïne kunnen hiervoor in aanmerking komen.

Inrichting jeugdzorg

Hoe de jeugdzorg is ingericht verschilt per gemeente. Iedere gemeente kent algemene voorzieningen die bestaan uit de kinderopvang, onderwijs en sportvoorzieningen. Deze zijn vrij toegankelijk, net zoals het consultatiebureau, het lokale (wijk)team¹, scholen, de peuterspeelzaal en jongerenwerk. Daarnaast zijn er preventieve programma's. Dit zijn landelijke voorlichtingscampagnes, websites voor bepaalde thematiek, bijvoorbeeld rondom opvoeding, de voor- en vroegschoolse educatie en programma's als De Vreedzame School. Ook kunnen er preventieve interventies worden ingezet om kinderen en jongeren te helpen om te gaan met beginnende problematiek. Voorbeelden van preventieve interventies zijn opvoedtrainingen, veerkracht trainingen voor middelbare scholieren, informatieavonden over overgewicht enz.

Jeugdhulp

Wanneer er meer intensieve zorg nodig is kunnen jongeren in aanmerking komen voor voorzieningen vanuit de jeugdhulp. Je kunt hierbij denken aan intensieve vormen van opvoedhulp, psychologische hulp, behandeling en persoonlijke begeleiding. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp. Bijvoorbeeld hulp aan huis bij problemen in het gezin, maar ook bij psychische en gedragsproblemen van kinderen en jongeren. Zij heeft de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden. Bijvoorbeeld aan jongeren met een beperking, stoornis, aandoening of opgroei problemen. Door die verplichting, de jeugdhulpplicht, moeten gemeenten in ieder geval:

- de jongere adviseren welke hulp het beste past;
- samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen;
- zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is.

Doorverwijzingen

Er zijn meerdere partijen die mogen doorverwijzen, dit zijn: professionals in het wijkteam, huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten, rechters, jeugdbeschermers en jeugdreclasserders.

Jeugdhulp via andere aanbieder

Het uitgangspunt is dat gemeenten ondersteuning zo licht en zo dichtbij mogelijk inkopen bij een organisatie in de gemeente of regio. Wanneer er voor een bepaalde hulpvraag geen hulp of zorg beschikbaar is in de gemeente, kun je in overleg besluiten die in een andere regio of gemeente te krijgen.

3. Vergoedingen inzet tolk

Voor het inzetten van een tolk kunnen zowel huisartsen als overige zorgverleners aanspraak maken op een vergoeding.

¹ We gebruiken de term 'wijkteam'. We weten dat dit in elke gemeente weer anders heet: gebiedsteam, sociaal team, buurtteam, sociaal wijkteam enz.

Vanwege een tekort aan Oekraïense tolken in Nederland is het ministerie van Justitie en Veiligheid een samenwerking aangegaan met [Global Talk](#) en [Acolad](#). Hierdoor kunnen zorgverleners kosteloos gebruik maken van een tolk of taalondersteuner in de gesprekken met Oekraïense patiënten.

Global Talk | inzet tolk huisartsen

Global Talk regelt de tolken voor huisartsen en ontvangt de vergoeding rechtstreeks van het ministerie voor de kosten die zij maken. De huisarts ontvangt dus geen factuur. De huisarts kan een tolk aanvragen via het nummer: 088 255 5222. Voor de aanvraag zijn alleen de naam en gegevens van de praktijk nodig. Indien een arts vaker een tolk inzet, kan die gebruikmaken van een klantcode.

Acolad | inzet tolk voor overige zorgverleners

Acolad regelt de tolken voor de overige zorgverleners. Ook Acolad ontvangt de vergoeding rechtstreeks van het ministerie. Een tolk aanvragen kan via het nummer: 020 380 81 84. Let er bij het aanvragen van een tolk op dat je als zorgverlener de AGB-code paraat hebt. Voor de meeste gesprekken kun je gebruik maken van een telefonische tolk. Deze hoeft je niet te reserveren: een zorgverlener kan direct bellen op het moment dat een tolk nodig is. Mocht een tolk op locatie gewenst zijn, dan dien je die vooraf te reserveren.

4. Vergoedingen taalcursussen en onderwijs

De taalbarrière speelt een belangrijke rol in het al dan niet integreren op de arbeidsmarkt en daarbij in het vinden van een baan voor de langere termijn. Aangezien ontheemden uit Oekraïne niet verplicht hoeven in te burgeren, is het des te belangrijker dat zij ondersteuning kunnen krijgen bij het leren van de Nederlandse taal.

Financiering taalonderwijs

Voor de financiering van taalonderwijs voor ontheemden uit Oekraïne is door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid €15 miljoen beschikbaar gesteld ([zie deze kamerbrief](#)). Gemeenten kunnen met het beschikbaar gestelde budget een laagdrempelig taalaanbod ontwikkelen voor (volwassen) ontheemden dat op vrijwillige basis beschikbaar in de gemeente waar zij worden opgevangen. Per gemeente wordt dit bedrag onderverdeeld op basis van cijfers van het CBS, over het aantal opgevangen ontheemden per gemeente. De vergoeding hiervoor vanuit SZW loopt mee in de uitbetalingen van het gemeentefonds vanaf juli 2023 (zie de meicirculaire van 31 mei). Gemeenten kunnen, op basis van deze decentrale uitkering, bepalen hoe zij deze gelden het beste in kunnen zetten voor taallessen voor deze groep.

Opties taalcoaching vanuit een werkgever

Voor een werkgever is het des te belangrijker taalcursussen aan te bieden aan werknemers die (nog) niet de Nederlandse taal beheersen. Werkgevers kunnen hulp inschakelen van [Buddy's en Kletsmaatjes op de Werkvloer](#). Dit is een stichting die wordt gefinancierd door o.a. het Oranje Fonds en andere financierders. Werkgevers kunnen hier vrijblijvend en gratis gebruik van maken.

5. Bekostigingsregeling opvang ontheemden uit Oekraïne

Gemeenten staan voor een grote opgave met de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Het uitgangspunt is dat gemeenten geen financieel nadeel ondervinden van de opvang en dat de bekostiging bijdraagt aan het creëren van voldoende opvangplekken door financiële drempels weg te nemen. Tot 1 januari 2024 krijgen gemeenten daarom vanuit de Bekostigingsregeling (BooO) €83 per dag per gerealiseerde opvangplek. Gemeenten mogen dit budget vervolgens naar eigen inzicht inzetten voor in ieder geval de verschillende doeleinden die in de regeling genoemd worden, zoals onderdak, persoonlijke uitgaven, recreatieve en educatieve activiteiten en wettelijke aansprakelijkheid. De regeling is [hier](#) te vinden.

Wijziging bekostigingsregeling opvang ontheemden uit Oekraïne

Het ministerie van Justitie en Veiligheid hecht veel waarde aan een passende bekostigingsregeling voor gemeenten en heeft daarom een wijziging doorgevoerd in de BooO. Aanvankelijk overwoog het ministerie om over te stappen op een bekostigingssysteem gebaseerd op werkelijke kosten. Vanwege de behoefte aan continuïteit en stabiliteit in de bekostiging, in combinatie met de huidige bezettingsgraad en de grote opvangopgave, heeft het echter besloten dit niet te doen. Dit betekent dat voor de bekostiging vanaf 1 januari 2024 wordt vastgehouden aan de bestaande bekostigingssystematiek. De nieuwe normbedragen zijn tot stand gekomen op basis van een onafhankelijk kostenonderzoek onder 106 gemeenten. Doel van dit onderzoek was om in beeld te brengen welke kosten gemeenten maken voor de gemeentelijke en particuliere opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, en op welke manier zij daarvoor het beste gecompenseerd kunnen worden.

Op basis van dit onderzoek verandert vanaf 1 januari 2024 het normbedrag dat gemeenten ontvangen voor de gemaakte kosten voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne naar 61 euro, waarbij de mogelijkheid om werkelijke kosten per gerealiseerde plek per dag te declareren behouden blijft. Daarnaast is besloten om de compensatie voor leefgeld dat gemeenten verstrekken in de GOO op dezelfde wijze te vergoeden als in de POO, namelijk op basis van werkelijke kosten. Het normbedrag voor de particuliere opvang wordt aangepast naar €92 per geregistreerd persoon per maand waarin aan deze persoon een verstrekking is gedaan. Tot slot wordt het BTW-compensatiefonds aangevuld zodat gemeenten een deel van hun gemaakte kosten via het BTW-compensatiefonds kunnen terugvragen.

Zie hier de [verzamelbrief opvang Oekraïne](#) die hierover op 3 november 2023 is gepubliceerd.

Bekostiging time-outlocaties

Wanneer er sprake is van overlast op een opvanglocatie, kan een gemeente vanuit de BooO een time-outlocatie betalen. Er is een handreiking time-outlocaties beschikbaar: [maatregelenpakket bij overlast](#).

Bekostiging opleiding opvangpersoneel

Vanuit de BooO kan het personeel op opvanglocaties worden opgeleid. Met behulp van het Educatieplan personeel opvanglocaties bepalen gemeenten zelf, afhankelijk van de behoefte op specifieke opvanglocaties, welke opleiding geschikt is voor het personeel op de desbetreffende locatie. Daarnaast kan zij, bekostigd vanuit de BooO, ter preventie van overlast op de GOO ook personeel laten opleiden.

Bekostiging psychosociale interventies

Een gemeente kan ook psychosociale interventies aanbieden en andere laagdrempelige psychosociale ondersteuning. Gemeenten kunnen zelf inventariseren en besluiten welk aanbod zij verstrekken aan kwetsbare doelgroepen, zo ook aan ontheemden uit Oekraïne. Als een gemeente besluit psychosociale hulpverlening te organiseren kan zij daar de Bekostigingsregeling opvang ontheemden uit Oekraïne (BooO) voor gebruiken. Ook kan zij gebruik maken van gelden uit het sociaal domein. Het is daarmee een politieke keuze of een gemeente dit soort ondersteuning biedt en waar zij het geld daarvoor vandaan haalt.

De BooO kan een gemeente dus voor vele doeleinden inzetten. Het risico bestaat daarmee dat het normbedrag niet toereikend is. We herhalen daarom dat gemeenten de mogelijkheid hebben om werkelijke kosten te declareren, als die boven het normbedrag uitkomen.

Bijlage 1 | Declaratie zorgkosten voor ontheemden uit Oekraïne zonder BSN-nummer

Voor ontheemden uit Oekraïne zonder BSN gelden andere regels voor het declareren van zorg in vergelijking met ontheemden die wel een BSN hebben. Via een [beslisboom](#) van het CAK kunt u achterhalen welke subsidieregeling van toepassing is op een ontheemde zonder BSN. Voor mensen met een Europese nationaliteit gaat dit om de SOV-regeling (subsidierегeling medische noodzakelijke zorg aan onverzekerden). De zorgverlener kan de gemaakte kosten declareren via het CAK.

Voor het declareren van zorgkosten via het CAK geldt een aantal [voorwaarden](#):

1. De persoon aan wie zorg is verleend, heeft geen zorgverzekering en is dus onverzekerd.
2. De zorgverlener heeft een DAEB-overeenkomst (Dienst van Algemeen Economisch Belang) met het CAK.
3. De initialen, de nationaliteit, het geslacht en het geboortjaar worden vermeld. Hiervoor hoeft de patiënt geen toestemming te geven. Normaliter heeft een onverzekerde wel een BSN, maar in het geval van een ontheemde die dat niet heeft, hoeft deze niet te worden opgegeven.
4. Het gaat om medisch noodzakelijke zorg uit het Zvw-basispakket. In afwijking van de RMO wordt vanuit de SOV-regeling langdurige zorg en zorg uit de aanvullende zorgverzekering niet vergoed.

Tandheelkundige zorg die vanuit de basisverzekering wordt vergoed is:

1. voor patiënten die nog geen 18 jaar zijn;
2. volledig uitneembare prothetische voorzieningen;
3. bijzondere tandheeskunde.